

VI. Inkesta Soziolinguistikoa

Nafarroako Foru Komunitatea

Nafarroako Gobernua (Euskarabidea - Euskararen Nafar Institutua)
Eusko Jaurlaritza (Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza)
Euskararen Erakunde Publikoa - Office Public de la Langue Basque

Iruña, 2017ko urtarrilaren 19a

AURKIBIDEA:

1. Hizkuntza gaitasuna.....	3
2. Hizkuntzaren transmisioa.....	12
3. Erabilera.....	21
4. Euskararen erabilera sustatzeari buruzko jarrera.....	27

1. HIZKUNTZA-GAITASUNA

VI. Inkesta Soziolinguistikoaren arabera, 2016n Nafarroan 16 urte edo gehiagoko biztanleriaren % 12,9 euskalduna da, % 10,3 euskaldun hartzailea eta % 76,7 erdaldun elebakarra.

Horrela, Nafarroan bizi diren 16 urte edo gehiagoko biztanleetatik 69.000 euskaldunak dira, 55.000 euskaldun hartzaileak eta 410.000 erdaldun elebakarrak

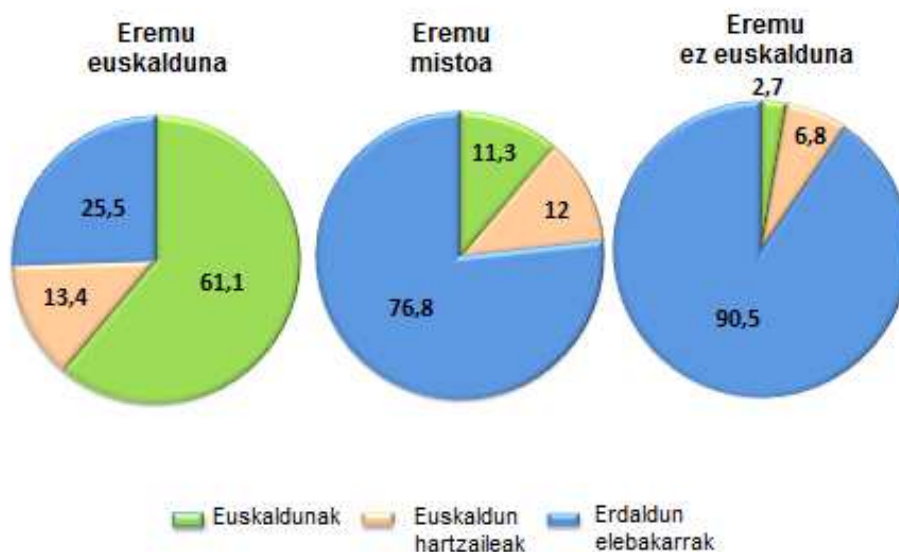
Hizkuntza-gaitasuna. Nafarroa, 2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Eremu euskalduna da euskaldunen ehunekorik handiena duena (% 61,1). Eremu mistoan % 11,3 dira euskaldunak. Eremu ez euskaldunak du Nafarroako euskaldunen ehunekorik txikiena (% 2,7).

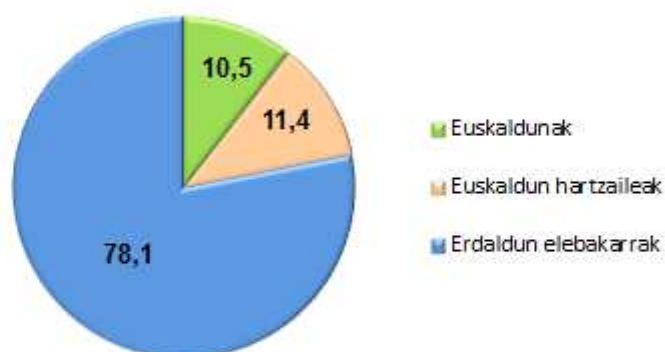
Hizkuntza-gaitasuna eremuaren arabera. Nafarroa, 2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016.

Hiriburuari dagokionez, Iruñeko 16 urte edo gehiagoko biztanleen % 10,5 da euskalduna, % 11,5 euskaldun hartzailea eta % 78,1 erdaldun elebakarra.

Hizkuntza-gaitasuna. Iruñea, 2016 (%)

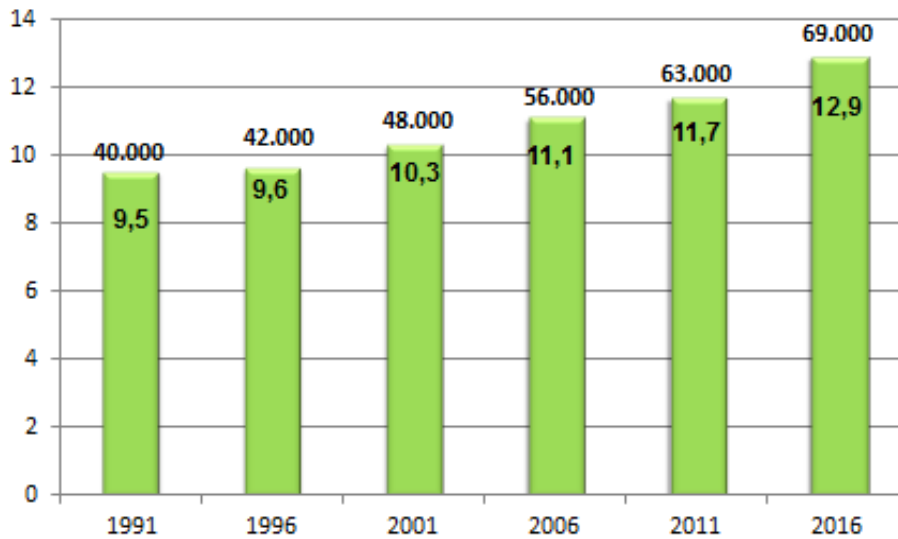

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Atzera begiratu gero, hogeitabiost urtean 3,4 puntuko igoera izan du euskaldunen ehunekoak. 1991n Nafarroako elebidunak % 9,5 ziren, eta orain % 12,9. Era berean,

euskaldun hartzaileen ehunekoak ere gora egin du, biztanleen % 4,6 izatetik % 10,3 izatera iritsi baita.

Euskaldunen bilakaera Nafarroa, 1991-2016

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

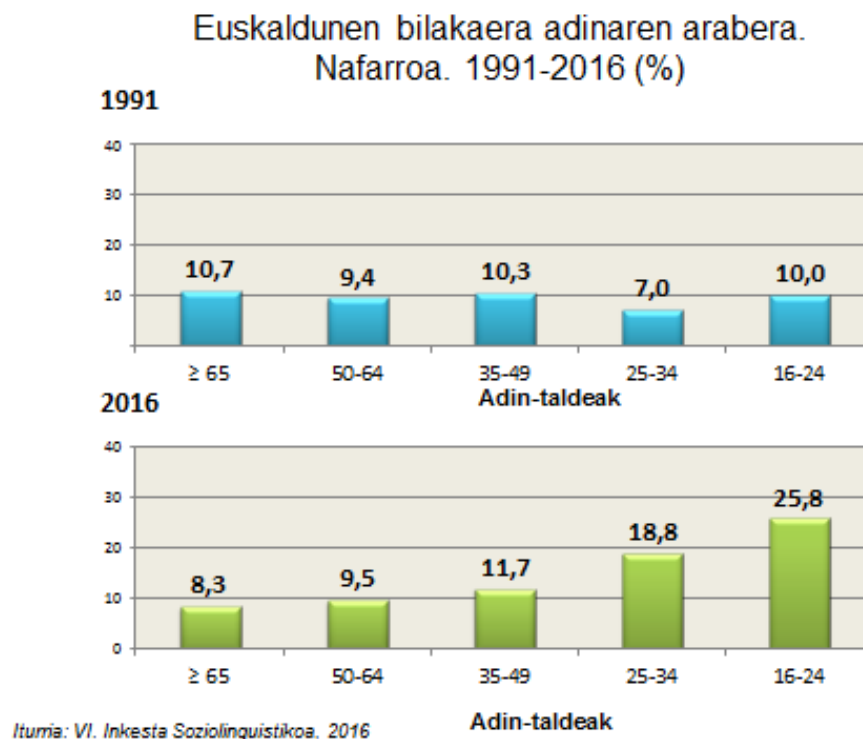
Euskaldunen igoerarik handiena eremu mistoan gertatu da (% 5,2tik % 11,3ra). Eremu ez euskalduneko euskaldunak % 2,7 dira 2016an eta duela hogeita bost urte % 0,6 ziren. Azkenik, eremu euskaldunean, euskaldunen ehunekoa oso gutxi aldatu da, % 60-61 inguruan mantendu baita.

Hizkuntza-gaitasuna, adinaren arabera

Euskaldunen ehunekorik handiena 35 urtetik beherako adin-taldeetan dago, batez ere 16-24 urte bitarteko adin-taldean. Gaur egun, Nafarroan 16 eta 24 urte bitarteko gazteen % 25,8 da euskalduna, eta 25 eta 34 bitartekoen % 18,8.

Adinean gora egin ahala, gutxituz doa euskaldunen ehunekoa. Hortaz, euskaldunen ehunekorik txikiena 65 urte edo gehiagokoek dute (% 8,3). Elebidunen ehunekoa Nafarroako batez bestekoaren azpitik dago 35 urtetik gorako adin-talde guztietan (% 9ren eta % 10aren artean).

Azken 25 urteotako bilakaerari begiratuz gero, elebidunen hazkundera gazteenetatik zabaltzen ari da. Horrela, 16-24 urte bitartekoen % 10 zen euskalduna duela 25 urte, eta egun ia 16 puntu handiagoa da. Era berean, 25-34 urte bitartekoen artean ere euskaldunen ehunekoak hazkunde handia izan du (% 7 ziren 1991n eta % 18,8 dira 2016an). Gainerako adin-taldeetan, ez da hazkunde edo murrizketa handirik gertatu ehunekoetan, puntu bateko edo biko gorabehera baitute.

Adinaren araberako bilakaera hiru eremuetan gertatu da. Dena dela, errealitateak oso desberdinak dira.

Eremu euskaldunean, 16 eta 24 urte bitarteko gazteek dute gaur egun euskaldunen ehunekorik handiena (% 89,6). Adinak gora egin ahala euskaldunen ehunekoak behera egiten du. Euskaldunen ehunekorik txikiena 50-64 urte bitartekoek dute (% 51,1). 65 urte edo gehiagokoen adin-taldera iritsitakoan, ehunekoak berriro gora egiten du eta % 58,4 dira euskaldunak adin-talde horretan.

Eremu mistoan, euskaldunen ehunekorik handiena gazteenek dute (% 27,3) eta txikiena zaharrenek (% 4,1).

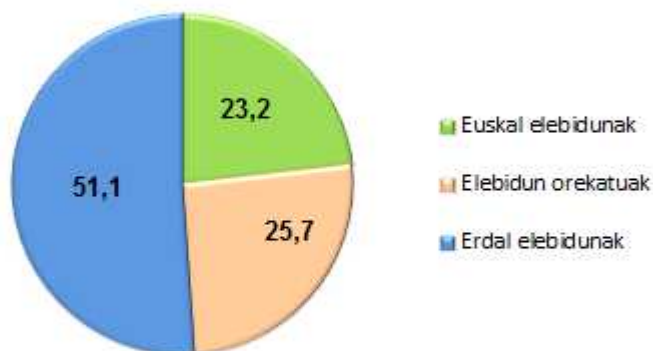
Iruñeko datuak ere antzekoak dira, hau da, % 25,1 dira euskaldunak 16-24 urte bitartekoen artean eta % 4,1, aldiz, 65 urtetik gorakoen artean.

Eremu ez euskalduneko elebidunen ehunekorik handiena ere gazteenen artean dago: % 8,6 dira 16-24 urte bitartekoen artean eta % 4,1, ordea, 25-34 urte bitartekoen artean. Gainerako adin-taldeetan oso txikiak dira ehunekoak.

Euskaldunen erraztasuna euskaraz egiteko

Euskaldunak hiru multzotan bereiz daitezke, euskaraz edo erdaraz hitz egiteko daukaten erraztasun handiagoaren edo txikiagoaren arabera.

Euskaldunak erraztasunaren arabera. Nafarroa, 2016 (%)

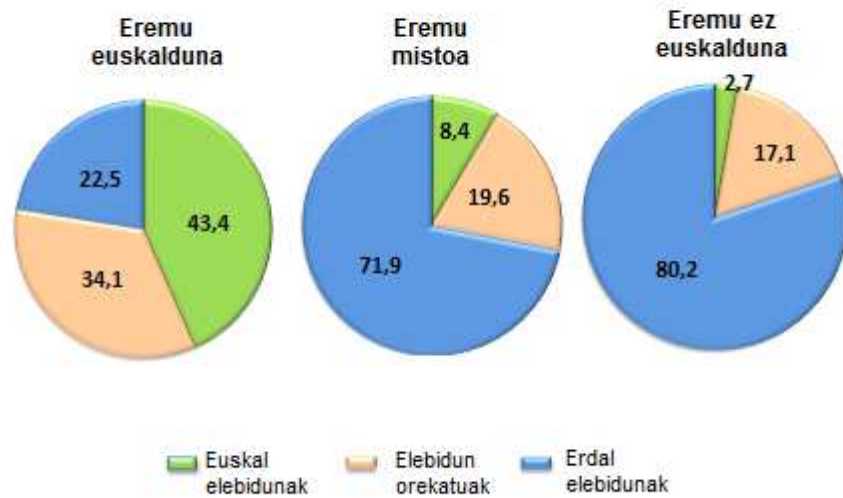
Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Euskal elebidunak euskaraz erdaraz baino hobeto moldatzen direnak dira. Euskaldunen % 23,2 dira. Ia euskal elebidun guztien lehen hizkuntza euskara da (% 95) eta gehienak eremu euskaldunean bizi dira (% 81).

Elebidun orekatuak, aldiz, berdin moldatzen dira euskaraz zein erdaraz. Elebidunen % 25,7 dira. Eremu euskaldunean bizi dira erdia baino gehiago (% 58) eta eremu mistoan herena baino gehiago (% 38). Elebidun orekatu gehienek lehen hizkuntza euskara da (% 74)

Erdal elebidunak hobeto moldatzen dira erdaraz euskaraz baino. Euskaldunen multzorik handiena osatzen dute (% 51,1). Erdal elebidun gehienak eremu mistoan bizi dira (% 71). Lehen hizkuntzari dagokionez, gehienek erdara izan dute lehen hizkuntza. (% 75).

Euskaldunen erraztasuna, eremuaren arabera.
Nafarroa, 2016 (%)

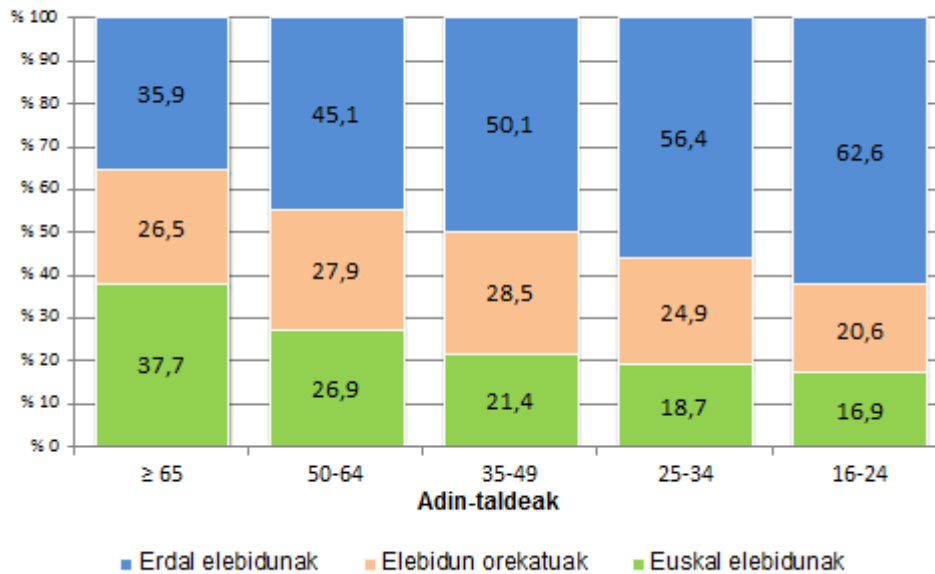
Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Eremuen artean erraztasunean dauden aldeak handiak dira. Eremu euskaldunean % 43,4k euskaraz erdaraz baino errazago hitz egiten du. Herena berdin moldatzen da euskaraz zein erdaraz (% 34,1) eta bostena pasatxok (% 22,5) erraztasun handiagoa du erdaraz.

Eremu mistoan, berriz, nagusi dira erdaraz hobeto moldatzen diren euskaldunak (% 71,9). Elebidun orekatuak bostena dira (% 19,6) eta euskal elebidunak % 8,4.

Eremu ez euskaldunean % 80,2 erdal elebidunak dira, % 17,1 elebidun orekatuak eta % 2,7 euskal elebidunak.

Euskaldunen erraztasuna, adinaren arabera. Nafarroa, 2016 (%)

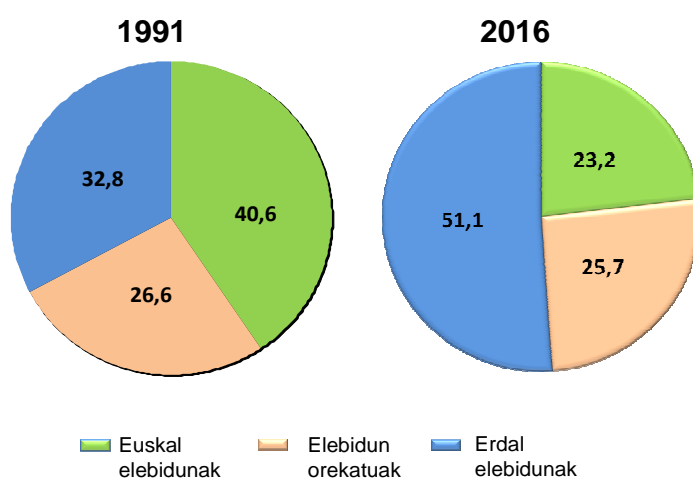
Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Adinaren araberako aldeak ere handiak dira. Horrela, euskal elebidunen ehunekorik handiena 65 urtetik gorakoen artean dago (% 37,7), eta adinak behera egin ahala, behera egiten du ehuneko horrek. Horrela, 16-24 urte bitarteko gazteen % 16,9 dira euskaraz erdaraz baino hobeto moldatzen direnak.

Elebidun orekatuen ehunekorik handiena 35-49 bitartekoena da (% 28,5) eta txikiena 16-24 urte bitartekoena (% 20,6).

Erdal elebidunen ehuneko handiagoa da adinak behera egin ahala. Horrela, 16-24, 25-34 eta 35-49 urte bitarteko euskaldunen erdiak baino gehiagok errazago hitz egiten du erdaraz euskaraz baino (% 62,6, %56,4 eta % 50,1 hurrenez hurren).

Euskaldunen erraztasunaren bilakaera. Nafarroa, 1991-2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

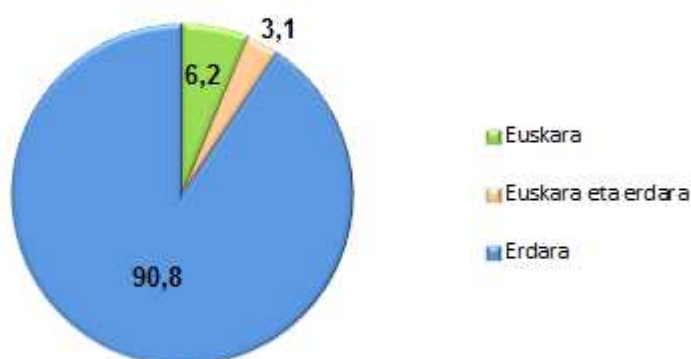
Bilakaerari dagokionez, azken 25 urteotan aldaketa nabaria izan da euskaldunen erraztasunean. Horrela, 1991n euskaldunen % 40,6 hobeto moldatzen zen euskaraz erdaraz baino, orain % 23,2 dira. Euskaraz zein erdaraz berdind moldatzen direnen ehunekoa ez da askorik aldatu (% 26,6 ziren 1991n eta % 25,7 dira orain). Erdaraz hobeto moldatzen direnek, ordea, hazkunde handia izan dute. Izan ere, % 32,8 ziren 1991n eta % 51,1 dira gaur egun.

2. HIZKUNTZAREN TRANSMISIOA

Lehen hizkuntza

Lehen hizkuntzari buruz ari garenean, umeak 3 urte bete arte gurasoengandik edo umearekin bizi diren senitartekoengandik jasotako hizkuntzari edo hizkuntzei buruz dihardugu.

Lehen hizkuntza. Nafarroa, 2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Nafarroako 16 urte edo gehiagoko % 9,3ren lehen hizkuntza euskara da. Biztanleriaren % 6,2k euskara soilik jaso du etxean eta % 3,1ek euskara eta erdara. Nafarroako hamar biztanletik bederatzik erdara soilik jaso du etxean (% 90,8). Erdara diogunean, gaztelaniari buruz ari gara nagusiki, baina ez da ahaztu behar gero eta gehiagoren lehen hizkuntza errumaniera, portugesa, errusiera eta abar direla.

Lehen hizkuntza, eremuaren arabera. Nafarroa, 2016 (%)

	Nafarroa	Eremu euskalduna	Eremu mistoa	Eremu ez euskalduna
Guztira	533.602	48.938	302.428	182.236
Euskara	6,2	45,4	2,9	1,1
Euskara eta erdara	3,1	9,9	3,3	0,8
Erdara	90,8	44,7	93,8	98,1

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Bada alderik eremuen arabera. Horrela, eremu euskalduneko biztanleriaren erdiaren baino gehiagoren lehen hizkuntza euskara da (% 55,3): % 45,4k euskara soilik jaso du etxean eta % 9,9k euskara eta erdara.

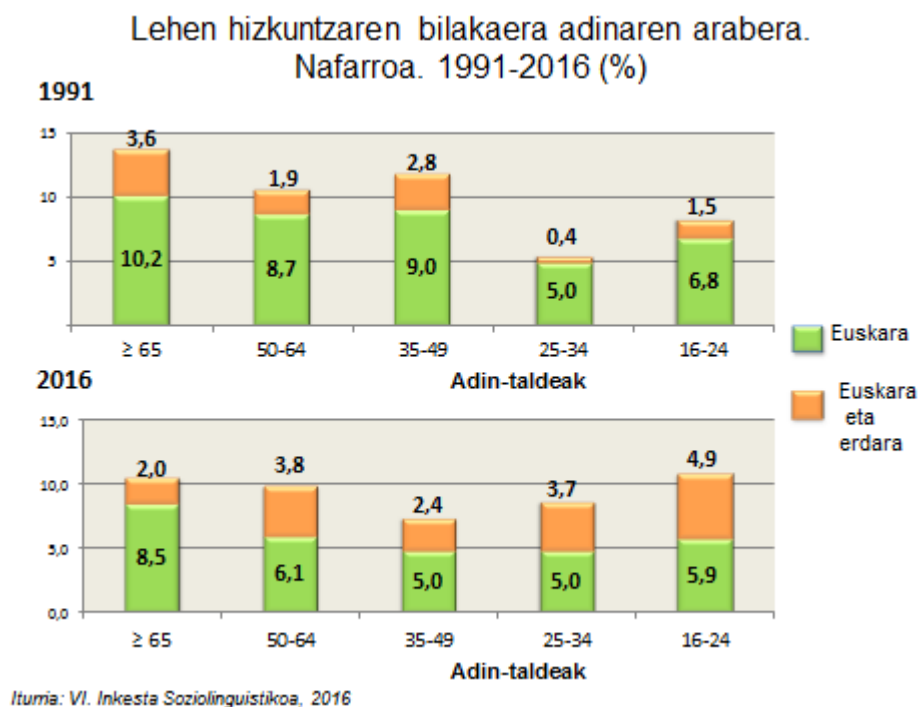
Lehen hizkuntza erdara dutenak erabat nagusi dira eremu mistoan (% 93,8) eta eremu ez euskaldunean (% 98,1).

Iruñeari dagokionez, ehunekoak eremu mistokoen oso antzekoak dira. Izan ere, Iruñeko 16 urte edo gehiagoko biztanleen % 3,1k jaso du euskara hutsik. Euskara erdararekin batera jaso du iruindarren % 2,7k. Hortaz, Iruñean hamarretik bederatzik biztanle baino gehiagoren lehen hizkuntza erdara da (% 94,2).

Lehen hizkuntza, adinaren arabera

Lehen hizkuntza euskara soilik dutenen ehunekorik handiena 65 urte edo gehiagokoek dute (% 8,5). Ehuneko horrek behera egiten du, adinean behera egin ahala, 16-24 urte bitartekoen adin-taldera iritsi arte. Gazteen artean, 16-24 urte bitartekoen artean, alegia, aldaketa gertatzen da eta euskara soilik jaso dutenen ehunekoa handiagoa da 25-34 urte bitartekoena baino (% 5,9 versus % 5).

Euskara eta erdara batera jasotzen dutenen ehunekorik handiena gazteenek dute (% 4,9)

Eremu euskaldunean lehen hizkuntza euskara edo biak dituztenak erdia baino gehiago dira adin-talde guztietan. Hala ere, lehen hizkuntza euskara soilik dutenen ehunekoari erreparatuz gero, behera egiten du adinak behera egin ahala (65 urtetik gorakoek artean % 52,7, eta 50 urtetik beherakoek artean % 40- % 45 inguru).

Lehen hizkuntza euskara eta erdara batera dituztenen ehunekoa gero eta handiagoa da adinean behera egin ahala. Izan ere, edadetuenen artean % 7,7 dira eta gazteenen artean % 17,7.

Lehen hizkuntza erdara dutenen ehunekorik altuena 35-49 eta 50-64 urte bitartekoek dute (% 49,7 eta % 45,3 hurrenez hurren), eta txikiena 65 urtetik gorakoek eta 16-24 urte bitartekoek (% 39,5 eta % 40,7 hurrenez hurren).

Eremu mistoan lehen hizkuntza erdara dutenak erabat nagusi dira adin-talde guztietan, hamarretik bederatzik baino gehiagok erdara dute lehen hizkuntza. Lehen hizkuntza euskara jaso dutenen ehunekorik handiena, 65 urte edo gehiagokoek artean dago (% 6,7), eta behera egiten du adinak behera egin ahala gazteenen

artera iritsi arte. Azken adin-talde horretan, aurreko adin-taldean baino gehiago dira lehen hizkuntza euskara soilik jasotzen dutenak, hau da, % 2,3.

Alderantziz gertatzen da, ordea, euskara eta erdara batera jasotzen dituztenekin, adinean behera egin ahala, gorantz egiten du ehunekoak ia adin-talde guztietan. Gazteen artean, askoz gehiago dira (% 6,2) euskara eta erdara batera jasotzen dituztenak euskara hutsik jasotzen dutenak baino (% 2,3). Gauza bera esan daiteke Iruñeari buruz.

Eremu ez euskalduneari lagina ez da nahikoa euren lehen hizkuntza adinaren arabera sailkatzeko. Nolanahi ere, esan dezakegu adin-talde guztiak kontuan hartuta % 98,5ek erdara dutela lehen hizkuntza.

Lehen hizkuntzaren adinaren araberrako bilakaerari dagokionez, duela 25 urte lehen hizkuntza euskara edo euskara eta erdara zutenen ehunekorik altuena 65 urtetik gorakoek zuten (% 13,8) eta behera egiten zuen adinean behera egin ahala, eta 25-34 urte bitartekoek zuten ehunekorik txikiena (% 5,4).

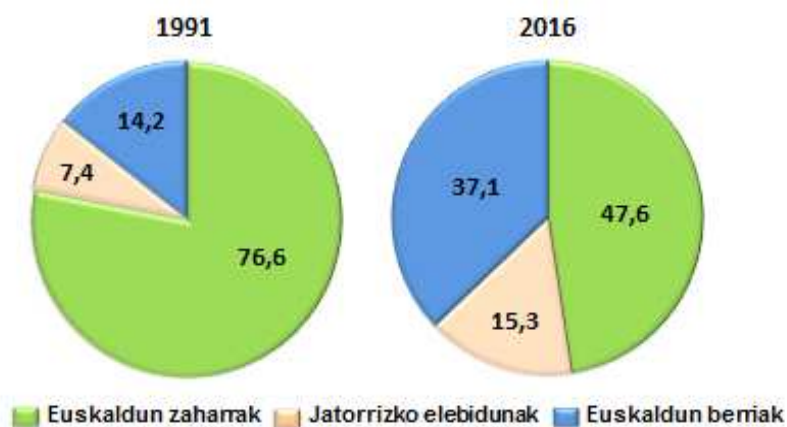
Gaur egun, ordea, 16-24 urte bitartekoek eta 65 urtetik gorakoek dute ehunekorik altuena (% 10,9 eta % 10,5 hurrenez hurren) . Ehunekorik txikiena 35-49 urte bitartekoek dute (% 7,4)

Euskaldunak lehen hizkuntzaren arabera

Etxean jasotako hizkuntzaren arabera 16 urte edo gehiagoko Nafarroako euskaldunak nolakoak diren aztertuko da orain.

Nafarroako 16 urte edo gehiagoko euskaldunen % 40,7k euskara soilik jaso du etxean, hau da, euskaldun zaharra da. Euskaldunen % 13,4k euskara eta erdara jaso ditu etxean, eta jatorrizko elebiduna da. Azkenik, ia erdiak ez du euskararik jaso etxean eta euskaldun berria da (% 45,9). Azken hauek etxetik kanpo euskaldundu dira, eskolan edo euskaltegian.

Euskaldunen bilakaera lehen hizkuntzaren arabera.
Nafarroa, 1991-2016 (%)

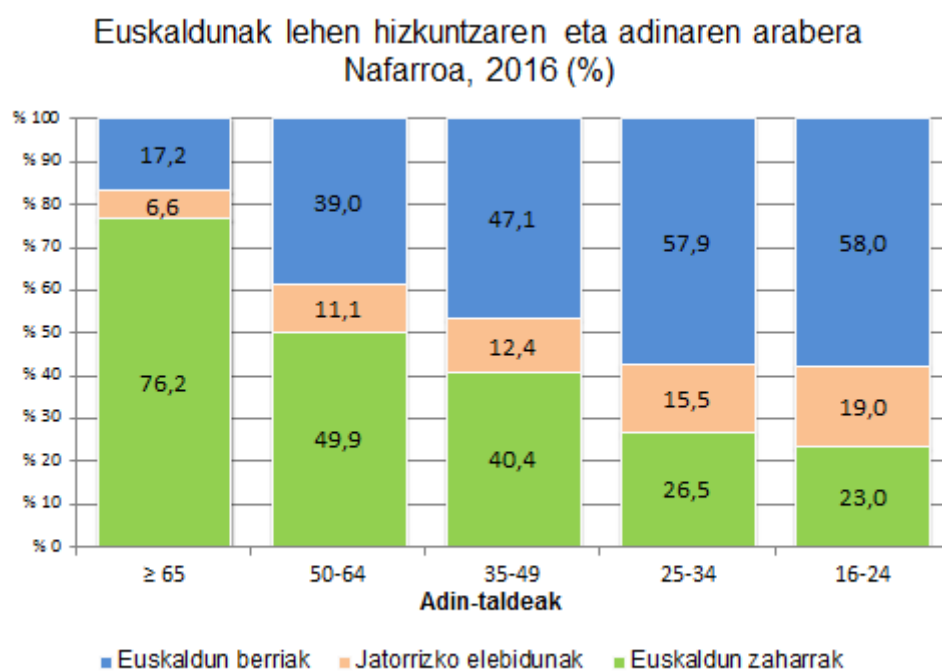
Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Duela 25 urte, lautik hiru euskaldun zaharrak ziren (% 76,6) ziren. Gaur egun ez bezala, jatorrizko elebidunen eta euskaldun berrien ehunekoa txikia zen (% 7,4 eta % 16 hurrenez hurren).

Datuak eremuaren arabera aztertuz gero, euren arteko aldeak nabarmenak dira. Horrela, eremu euskaldunean hamar euskaldunetik zazpi euskaldun zaharrak dira (% 71,3), hamarretik bat jatorrizko elebidunak (% 11) eta hamarretik ia bi euskaldun berriak (% 17,6).

Eremu mistoan hamar elebidunetik sei baino gehiago euskaldun berriak dira (% 65,8) eta euskaldun zaharrak eta jatorrizko elebidunak nahiko parekatuta daude (% 18,1 eta % 16,1 hurrenez hurren).

Azkenik, eremu ez euskaldunean hamar elebidunetik zortzi euskaldun berriak dira (% 80), hamar elebidunetik bat euskaldun zaharrak (% 11,7), eta hamarretik ia beste bat jatorrizko elebidunak (% 8,3).

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Adinaren araberako bilakaerari dagokionez, elebidunen multzoa asko aldatu da azken 25 urteotan. Izan ere, orain ez bezala, 1991n euskaldun zaharrak nagusi ziren adin-talde guztietan.

Gaur egun, aldiz, 16-24 eta 25-34 urte bitarteko euskaldunen erdia baino gehiago euskaldun berriak dira (% 58 eta % 57,9 hurrenez hurren). 1991n, ordea, adin tarte horietako euskaldunen % 25,5 eta % 30,2 ziren euskaldun berriak.

Familia bidezko hizkuntzaren transmisioa

Familia bidezko hizkuntzaren transmisioa nolakoa den jakiteko inkestatu guztiei galdetu zaie zein hizkuntza jaso duten etxean, euren gurasoen hizkuntza-gaitasunaren arabera.

Kontuan izan behar da inkestatuen artean 16 eta ia 100 urte bitarteko pertsonak daudela. Horren ondorioz, orain dela ia ehun urtetik hona gurasoek nola transmititu duten euskara jakin dezakegu.

Gurasoak biak euskaldunak izanik, seme-alaben % 69,3k euskara soilik jaso du etxean Nafarroan, % 11,8k euskara eta erdara eta % 18,9k ez du euskararik jaso.

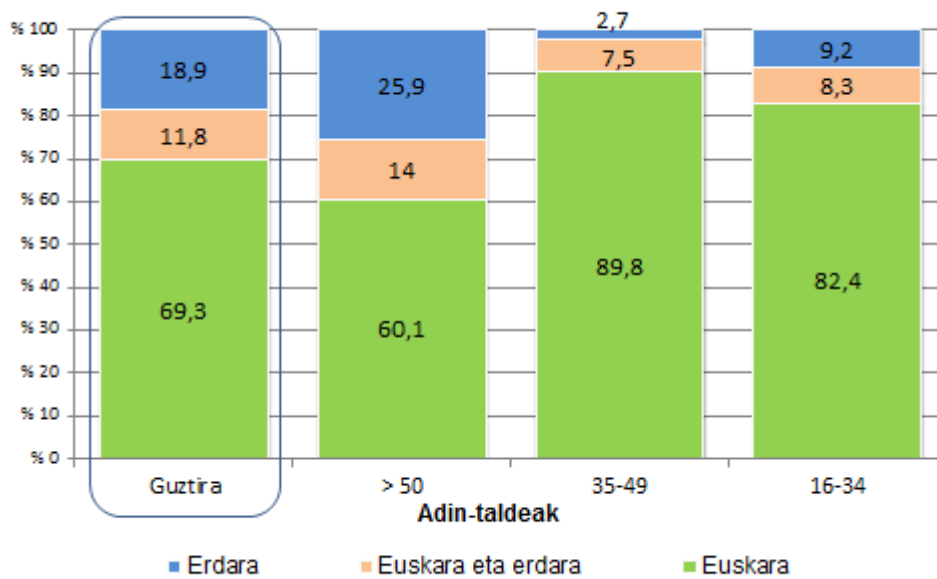
Gurasoetako bat baino ez izanik euskalduna, % 71,6k erdara soilik transmititu du eta % 28,4k euskara eta erdara.

Aipatzekoa da guraso biak euskaldunak izanik, euskararen transmisiorik txikiena 50 urte edo gehiagokoek dute. Horrela, 16-34 urte bitarteko gazteen % 82,4k euskara soilik jaso du etxean eta % 8,3k euskara eta erdara.

Era berean, 35-50 urte bitartean dituztenen artean, guraso biak euskaldunak izanik, % 89,8k euskara soilik jaso du eta % 7,5ek euskara eta erdara.

Azkenik, 50 urte edo gehiago dituztenen artean % 60,1ek euskara soilik jaso du etxean eta % 14k euskara eta erdara.

Transmisioa guraso biak euskaldunak direnean, adinaren arabera Nafarroa, 2016 (%)

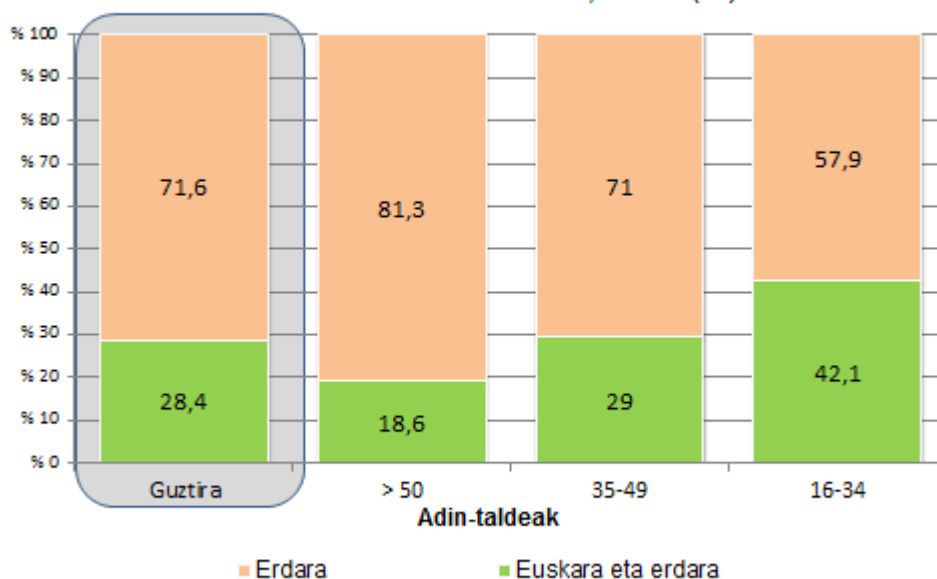

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Gurasoetako batek euskaraz ez dakienean, desberdintasun handiak daude euskararen transmisioan adinaren arabera. Adinean behera egin ahala, euskararen transmisioa gero eta handiagoa da.

Horrela, gurasoetako batek euskaraz ez dakienean, 16-34 urte bitartekoen % 42,1ek euskara jaso du etxean erdararekin batera, 35-49 urte bitartekoen % 29k eta 50 urte edo gehiagokoen % 18,7k.

Transmisioa gurasoetako bat bakarrik euskalduna denean adinaren arabera. Nafarroa, 2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

3-15 urte bitarteko seme-alabak dituzten familien hizkuntza-transmisioa

3-15 urte bitarteko seme-alabak dituzten familien hizkuntzaren transmisioa nolakoa den jakiteko inkestatuei galdetu zaie zein hizkuntza transmititu dieten seme-alabei. Transmisio hori aztertzeko gurasoen hizkuntza-gaitasuna eta euren lehen hizkuntza izan dira kontuan.

Guraso biak euskaldunak direnean

Gurasoak biak euskaldunak direnean eta bien lehen hizkuntza euskara denean, euskararen transmisioa erabatekoa da. Seme-alaben % 94k euskara soilik jaso du etxean eta % 6k euskara eta erdara.

Gurasoak biak euskaldunak direnean eta bietako baten lehen hizkuntza euskara denean, seme-alaben % 73k euskara soilik jaso du etxean, % 17k euskara eta erdara eta % 10ek erdara.

Gurasoak biak euskaldunak direnean eta bien lehen hizkuntza erdara denean, seme-alaben % 31k euskara soilik jaso du etxean, % 53k euskara eta erdara eta % 15ek erdara.

Gurasoetako bat denean euskalduna

Gurasoetako bat baino ez denean euskalduna eta bere lehen hizkuntza euskara denean, % 77k euskara eta erdara transmititu ditu eta % 23k erdara.

Gurasoetako bat baino ez denean euskalduna eta bere lehen hizkuntza erdara denean, % 54k euskara eta erdara transmititu ditu eta % 46k erdara.

3. EUSKARAREN ERABILERA

Nafarroan, 16 urte edo gehiagoko biztanleen % 12,2k euskara erabiltzen du neurri batean ala bestean:

a) % 6,6k euskararen erabilera trinkoa egiten du, hau da, euskara erdara beste edo gehiago erabiltzen du eguneroko jardunean.

b) Aldi berean, % 5,6ek euskara erabiltzen du, baina erdara baino gutxiago.

Gainerako guztiek (% 87,8) erdara erabiltzen dute beti edo ia beti. Kontuan hartu behar da, hala ere, azken hauen artean badela multzo txiki bat (% 2,5) oso gutxitan bada ere euskara ere erabiltzen duena.

Euskararen erabileraren tipologia. Nafarroa, 2016 (%)

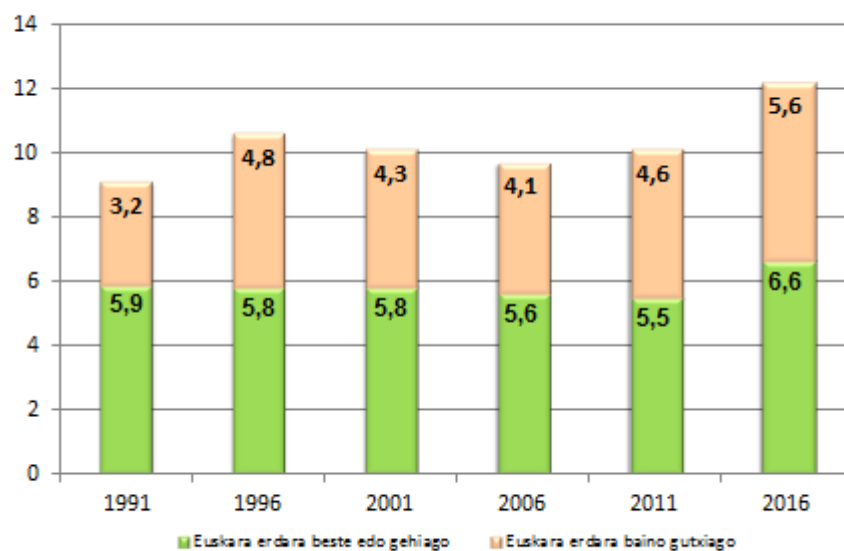

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Erabilerari buruzko emaitzetan alde handiak daude eremu batetik bestera. Izan ere, euskara erdara beste edo gehiago erabiltzen dutenak, hau da, euskararen erabilera trinkoa egiten dutenak % 50,7 dira eremu euskaldunean, % 3,2 mistoan eta % 0,2 eremu ez euskaldunean. Horietaz gain, euskara erabiltzen dutenak, baina erdara baino gutxiago, % 11,9 dira eremu euskaldunean, % 10,8 mistoan eta % 2,5 eremu ez euskaldunean.

Azken 25 urteotako bilakaera aztertuz gero, euskararen erabilerak gorabehera txikiak izan ditu: batez beste 0,6 puntu egin du gora. Hala ere, 20 urtean beheranzko joera txikia izan ondoren, azken bost urteotan joera-aldaketa gertatu da, eta euskararen erabilerak 1,1 puntu egin du gora. Ikusi beharko da datozen urteetan joera-aldaketa hori egonkortzen den. Euskararen erabilerak gora egin du eremu euskaldunean eta eremu mistoan. 1991 eta 2016 bitartean, euskara erdara beste edo gehiago erabiltzen dutenen ehunekoak 3,9 puntu egin du gora eremu euskaldunean eta 1,5 mistoan. Eremu ez euskaldunean, bere horretan jarraitzen du euskararen erabilerak.

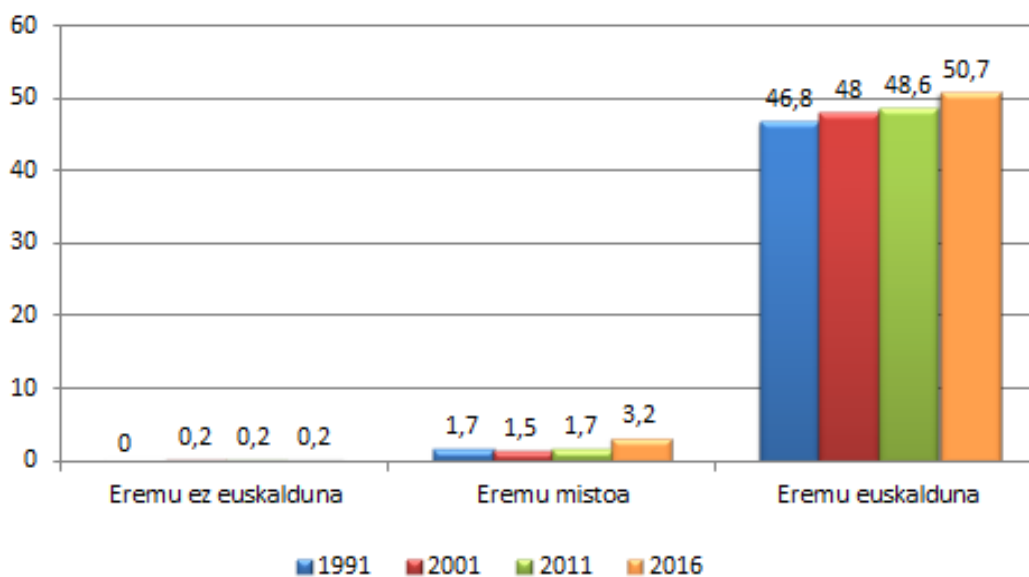
Euskararen erabileraren bilakaera. Nafarroa, 1991-2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Euskararen erabileraren igoera eremu euskaldunean eta eremu mistoan gertatu da. Azken 25 urteotan, 3,9 puntu egin du gora euskara erdara beste edo gehiago erabiltzen dutenen ehunekoak eremu euskaldunean, baina hazkunderik handiena azken 5 urteotan gertatu da (2,1 puntu). Eremu mistoan, hazkundera 1,5 puntukoa izan da, hazkunde osoa, baina, azken bost urteotan gertatu da.

Euskara erdara beste edo gehiago erabiltzen dutenen bilakaera lurraldearen arabera. Nafarroa, 1991-2016 (%)

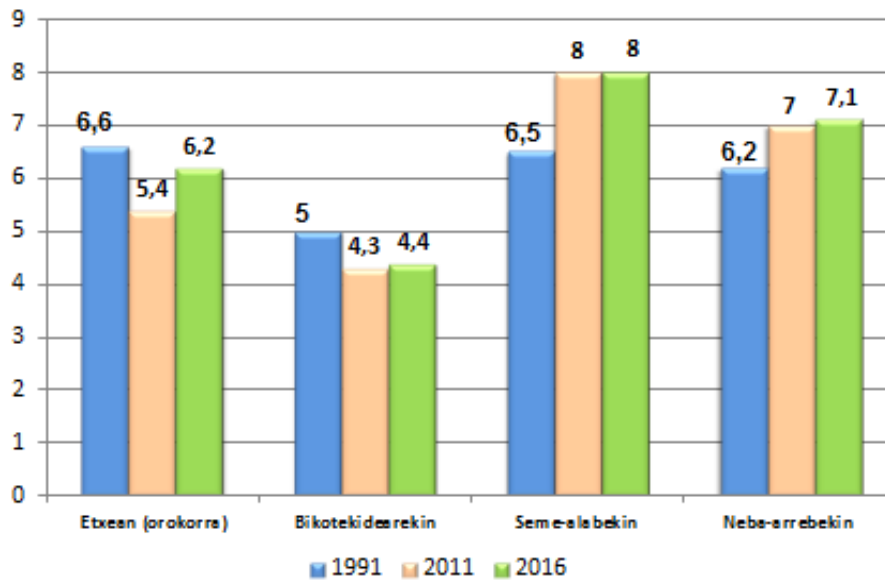

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Azken 25 urteotako bilakaera kontuan hartuz gero, euskararen erabilera behera egin du etxean eta gora eremu hurbilean zein eremu formalean. Hala ere, azken bost urteotan Nafarroako euskararen erabilera oro har ezagutu duen hazkundera erabilera-eremu guztietan gertatu da neurri batean edo bestean.

Etxeko erabilera dagokionez, 1991tik 2011ra bitartean euskararen erabilera behera egin ondoren, azken bost urteotan hazi egin da (0,8 puntu). Azken bost urteotan, erabilera hazkundera bikotekiderek, gurasoekin eta neba-arrebekin gertatu da. Seme-alabekin, aldiz, duela bost urteko portzentaje baren dago euskararen erabilera (% 8).

Etxean euskara erdara beste edo gehiago erabiltzen dutenen bilakaera. Nafarroa, 1991-2016 (%)

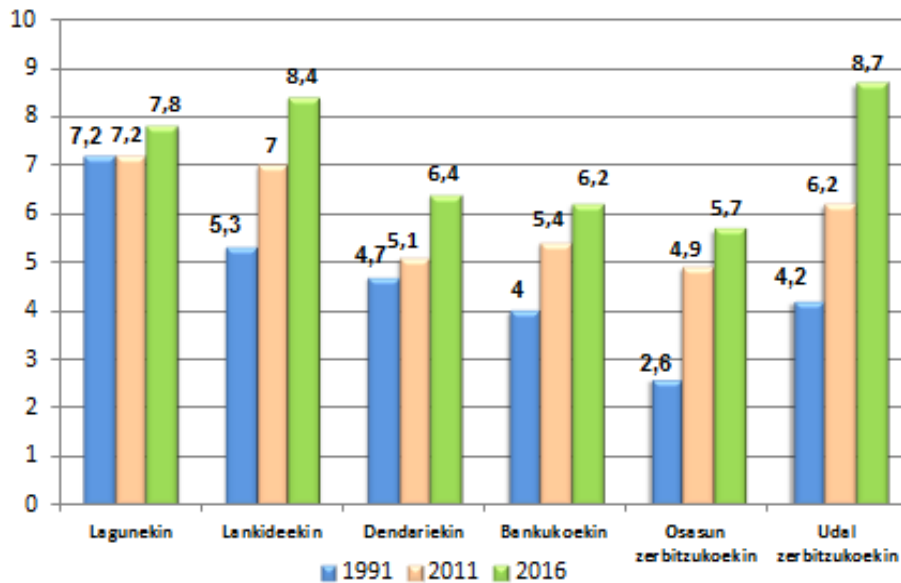

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Eremu hurbilean eta formalean ere gora egin du euskaren erabilerak, azken 25 urteotan ez ezik, azken 5 urteotan ere. 2011 eta 2016 bitartean euskara erdara beste edo gehiago erabiltzen dutenen ehunekoak 0,6 puntu egin du gora lagunekin, 0,8 puntu bankukoekin eta osasun-zerbitzukoekin, eta 1,3 dendariekin, 1,4 lankideekin eta 2,5 puntu udal zerbitzukoekin.

Ikusteko dago euskararen erabileran antzematen den joera-aldaketa berretsi egiten den datozen neurketetan.

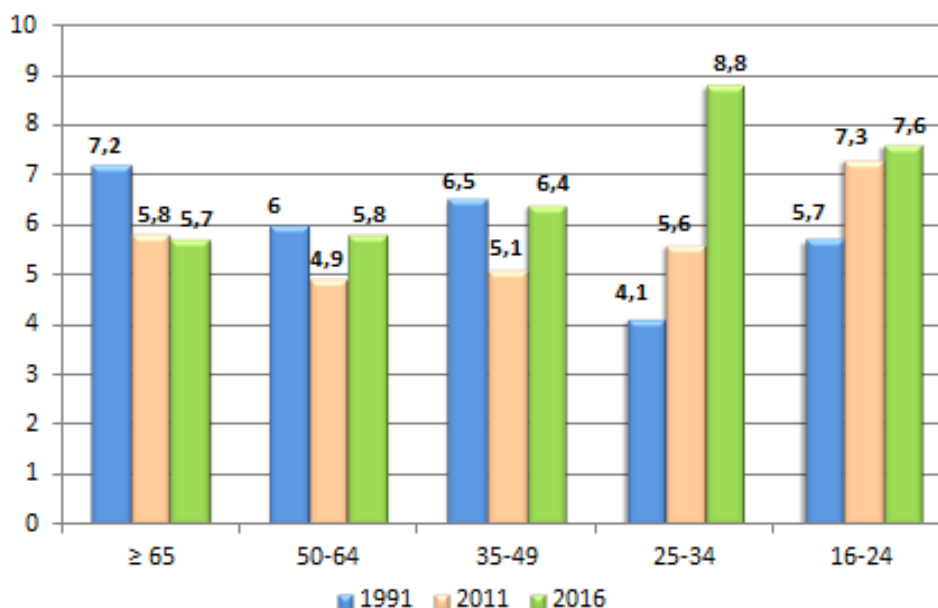
Eremu hurbilean eta formalean euskara erdara beste edo gehiago erabiltzen dutenen bilakaera. Nafarroa, 1991-2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Euskararen erabilera adinaren arabera aztertuz gero, euskara erdara beste edo gehiago erabiltzen dutenen portzentajea gero eta txikiagoa da 65 urtetik gorakoan artean, eta gero eta handiagoa 35 urtetik beherakoan artean. 35 eta 50 urtekoen artean, 1991 eta 2011 bitartean behera egin du euskararen erabilera, baina azken bost urteotan antzemandako joera-aldaketa gertatu da hemen ere, eta ehunekoek gora egin dute 0,9 puntu 50 eta 64 urtekoen artean eta 1,3 puntu 35 eta 49 urtekoen artean.

Euskara erdara beste edo gehiago erabiltzen dutenen bilakaera adinaren arabera. Nafarroa. 1991-2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

Beraz, orain arteko emaitzak kontuan hartuta, esan daiteke Nafarroan gero eta pertsona gehiagok erabiltzen duela euskara eta gero eta gutxiago direla erdara hutsean aritzen direnak. Hau da, ahozko euskararen presentzia gero eta handiagoa da bai familiaren esparruan, bai eremu hurbiletan, baita eremu formaletan ere.

Inkestatuen % 77k Interneteko gizarte-sareak erabiltzen ditu, gehienek (% 68,7) egunero. Erabiltzaileen adinari dagokionez, 65 urtetik beherako adin-talde guztietan nagusi dira gizarte-sareak egunero erabiltzen dituztenak, eta zenbat eta gazteagoa izan, orduan eta gehiago erabiltzen dituzte (% 74,3 dira 50 eta 64 urtekoen artean, eta 16 eta 24 urtekoen artean % 98,2).

Interneteko gizarte-sareetan gehien erabiltzen den hizkuntza gaztelania da, baita gazteen artean ere. Hala ere, erabiltzaileen % 6,5ek maiztasun handiz erabiltzen du euskara (euskararen erabilera % 50ekoa edo hortik gorakoa denean). Gazteen artean (16-24 urte), euskara maiztasun handiz erabiltzen dutenak % 13 dira. Gaztelaniaz eta euskaraz gain, erabiltzaileek beste hizkuntza batzuetan ere badihardute Interneten, nagusiki ingelesez (% 3,3).

3. EUSKARAREN ERABILERA SUSTATZEARI BURUZKO JARRERA

Euskararen erabilera sustatzeari buruzko jarrera ezagutzeko, 16 urte edo gehiagoko biztanleek hainbat esparrutan euskara sustatzearen alde edo kontra erakutsi duten iritziaren araberako tipologia eratu du Hizkuntza Politikarako Sailburuordetzak.

Nafarroako 16 urte edo gehiagoko biztanleen % 33,3 euskararen erabilera sustatzearen alde dago, % 27,6 ez alde ez aurka, eta % 39,1 aurka dago.

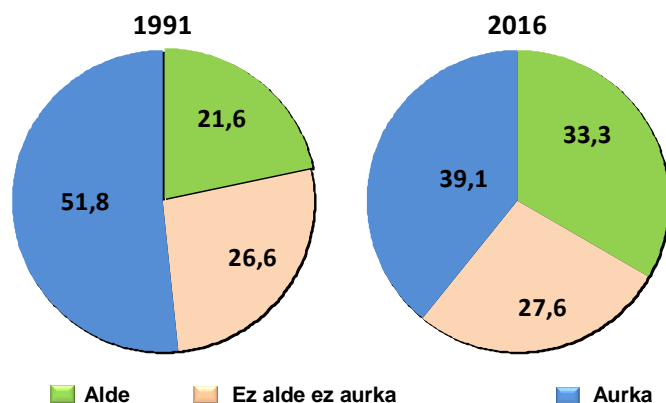
Euskararekiko jarrerak lotura handia du hizkuntza-gaitasunarekin. Izan ere, euskaldunen % 82,3 dago euskararen erabilera sustatzearen alde, euskaldun hartzaileen % 51,1 eta erdaldunen % 22,7.

Era berean, euskararen erabilera sustatzearen aldeko jarrera askoz handiagoa da eremu euskaldunean (% 68,1), eremu mistoan (% 36,3) eta eremu ez euskaldunean baino (% 19,1).

Iruñean % 37,6k du euskararen erabilera sustatzearen aldeko jarrera, eta % 32,7k aurkakoa.

Adinari dagokionez, 50-64 urte bitartekoek eta 25-34 urtetik gorakoek dute euskararen erabilera sustatzearen aldeko ehunekorik altuena (% 37,6 eta %34,8 hurrenez hurren). 65 urte edo gehiagokoek eta 35-49 urte bitartekoek dute, ordea, aurkako jarrerarik handiena (% 41,3 eta % 40,7).

Euskararen erabilera sustatzeari buruzko jarreraren bilakaera.
Nafarroa, 1991-2016 (%)

Iturria: VI. Inkesta Soziolinguistikoa, 2016

23

Nafarroan euskararen erabilera sustatzearen aldeko jarrerak ia 13 puntuko igoera izan du orain dela 25 urteko datuarekin alderatuz (% 21,6 zen 1991n); baina orain dela 5 urteko datuarekin alderatuz, behera egin du aldeko jarrerak. Izan ere, 2011n biztanleriaren % 37,7 zegoen euskararen erabilera sustatzearen alde.

Nafarroako Gobernuak euskara sustatzeko egindako lanaren balorazioa

Nafarroako Gobernuak euskara sustatzeko egindako lanaren balorazioari dagokionez, % 35,4k dio egokia dela, eta % 41,2k desegokia. Horrezaz gain, % 14,4k dio berdin zaiola eta % 9,1ek ez daki edo ez du erantzun.

Zergatia galdeturik, % 30,2k dio balorazioa egokia dela asko egin delako eta beste % 2,4k ez dagoelako gehiagoren beharrik. Lana desegokia dela uste dutenen % 26,3k dio gehiegi egin dela eta % 13,8k gutxiegi egin dela.

Eremu euskaldunean % 45,6k uste du Nafarroako Gobernuaren lana egokia dela, eta % 29,2k desegokia dela. Eremu mistoan % 39,6k uste du Nafarroako Gobernuaren lana egokia dela, eta % 41,4k desegokia dela. Azkenik, eremu ez euskaldunean, % 24,4k uste du Nafarroako Gobernuaren lana egokia dela eta % 44k desegokia.

Euskaldunen % 58,7k uste du Nafarroako Gobernuak euskara sustatzeko egindako lana egokia dela, euskaldun hartzaileen % 46,2k eta erdaldun elebakarren % 30ek.

Nafarroako Gobernuak euskara sustatzeko egindako lana desegokitzat jotzen dutenen euskaldunen % 25,8k dio gutxiegi egin dela, euskaldun hartzaileen % 14k eta erdaldun elebakarren % 11,8k.

Era berean, Nafarroako Gobernuak euskara sustatzeko egindako lana desegokitzat jotzen du euskaldunen % 3,1ek, euskaldun hartzaileen % 15,1ek eta erdaldunen % 31,8k, gehiegi egin delako,.

2011ko inkestan % 18,3k esaten zuen euskara sustatzeko egindako lana egokia zela eta % 47,8k desegokia. Hortaz, aurreko inkestarekin alderatuz, igo egin da Nafarroako Gobernuak euskara sustatzeko egindako lana egokia dela uste dutenen iritzia (% 35,4 versus % 18,3) eta jaitsi, ordea, desegokia dela uste dutenena (% 41,2 versus % 47,8)

2011n zergatia galdeturik, % 94,3ek zioen balorazioa desegokia zela gutxi egin zelako, eta gainerako % 5,7k gehiegi egin zelako. 2016ko datuekin alderatuz jaitsi egin da gutxiegi egin dela uste dutenen iritzia: (% 13,8 versus % 94,3) eta igo gehiegi egin dela uste dutenena (% 26,3 versus % 5,7).